

GLASILO KULTURNE MANIFESTACIJE DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

GJALSKI

BROJ JEDANAESTI

ZABOK, LISTOPAD 2023.

RADIONICE

Poetsko (pre)ispisivanje
stvarnosti
Otisci grada

KNJIŽEVNA
TRIBINA

Gjalskomu
za rođendan

PREDSTAVLJANJE KNJIGA

Tamara
Bilankov
Jerko
Mihaljević
Marko
Gregur

DOBITNIK OVOGODIŠNJE NAGRADE

Ivan Lovrenović
U SJENI FANTOMA

PROJEKT GJALSKI

Terenska nastava
za učitelje i nastavnike
Hrvatskoga jezika

IZLOŽBE

Munir Vejzović
Maja Vukina
Bogović

KONCERTI

Lovro
Pogorelić
Toni
Starešinić
Bosa
Ruha

SADRŽAJ

O Ksaveru Šandoru Gjalskom	3
O Danima Gjalskog	3
INTERVJU: Ivan Lovrenović, dobitnik Književne nagrade Gjalski	4
Odluka Prosudbenog povjerenstva	7
Dosadašnji dobitnici Književne nagrade K. Š. Gjalski	7
PROJEKT GJALSKI:	
Terenska nastava za učitelje i nastavnike Hrvatskoga jezika	8
IGRA POTRAGE: Otključaj duh Gjalskoga	8
LIKOVNA RADIONICA UMJETNIČKE GRAFIKE: <i>Otisci grada</i>	9
KNJIŽEVNA TRIBINA: Gjalskomu za rođendan	10
RADIONICA KREATIVNOG PISANJA: Poetsko (pre)ispisivanje stvarnosti	10
KONCERT: Lovro Pogorelić	11
IZLOŽBA: Munir Vejzović	12
IZLOŽBA: Maja Vukina Bogović	13
PREDSTAVLJANJA KNJIGA:	
Tamara Bilankov: <i>Iz kuće po kojoj pada kiša</i>	14
Jerko Mihaljević: <i>Putar i parizer</i>	14
Marko Gregur: <i>Šalaporte</i>	14
KONCERTI:	
Bosa ruha	15
<i>Survival Kit</i> Tonija Starešinića	15

UVODNIK

Dragi čitatelji,

godina je prošla za tren i opet smo s vama u još jednom izdanju najvažnije zabočke manifestacije koja će i ove godine ugostiti mnoge zanimljive goste – pisce, glazbenike, likovne umjetnike, znanstvenike. Svi su oni predstavljeni na stranicama našeg glasila u kojem saznajte sve i o ostalim programima. U razgovoru s ovogodišnjim dobitnikom Nagrade Gjalski Ivanom Lovrenovićem procitajte više o nagrađenoj knjizi, a autora upoznajte na dodjeli Nagrade koja se, nakon tri godine, vraća u aulu Osnovne škole. I ove godine nastavljaju se aktivnosti vezane uz projekt Ksaverova staza koja je ovaj put poslužila kao primjer dobre prakse povezane s temom njegovanja lokalne kulturne baštine, na stručnom skupu učitelja i nastavnika Hrvatskoga jezika. Mnogobrojnim kulturnim programima bit će ispunjeni svi gradski prostori pa vas pozivamo da ih posjetite. Podite u potragu i možda i vi u njima otkrijete duh Gjalskoga.

Srdačno vas očekujemo!

T A J N I C A M A N I F E S T A C I J E
A N D R E J A Š A G U D

**KULTURNA MANIFESTACIJA
DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG
23.-28. listopada 2023.**

ORGANIZATOR: Kulturna manifestacija Dani K.Š.Gjalskog – Zabok

PREDSEDNIK: Ivan Hanžek

UPRAVNI ODBOR KULTURNE MANIFESTACIJE:
Tihomir Vrančić – *predsjednik*,
Dušanka Mikulec Mikac – *zamjenica predsjednika*, Andreja Šagud – *tajnica*,
Ingrid Lončar, Valerija Novak, Bibijana Šlogar, Dinka Tomašković Presečki, Sofija Keča, Tina Marušić, Goran Vrgoč i Nataša Hlaban – *članovi*

SUORGANIZATORI:

Društvo hrvatskih književnika, Pučko otvoreno učilište Zabok, Osnovna škola K.Š.Gjalskog – Zabok, Gimnazija AGM, Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost,

dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Gokul, Ogranak Matice hrvatske Zabok, Dvorac Gjalski, Huncut, Digital Foto Art, TZ Područja srce Zagorja

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA KNJIŽEVNU NAGRADU:**

Ludwig Bauer, dobitnik *Gjalskog 2022., predsjednik*
Ivica Matičević, DHK – Zagreb
Antun Pavešković, DHK – Zagreb
Sofija Keča, Dani Gjalskog – Zabok
Ingrid Lončar, Dani Gjalskog – Zabok

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA MALU NAGRADU GJALSKI**

Zlatko Krilić, književnik
Melita Petriš Banovec, prof., Osnovna škola Marija Bistrica
Ljerka Gajski Markulin, prof., Osnovna škola K.Š.Gjalskog, Zabok

**PROSUDBENO POVJERENSTVO
ZA NAGRADU GJALSKI ZA SREDNJOŠKOLCE**

Kristina Špiranec, prof.
Sanja Ždralović, prof., Gimnazija AGM
Ljubica Andelković Džambić, dr. sc., Gimnazija AGM

IZDAVAČ: Kulturna manifestacija Dani K.Š. Gjalskog, Kumrovečka 8, Zabok

UREDNIKA: Andreja Šagud

OBLIKOVANJE: Igor Vranješ

WEB DIZAJN: Gordan Lončar

TISAK: Službeni glasnik, Krapina

NAKLADA: 500 kom.

www.danigjalskog.com

POKROVITELJI: Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Grad Crikvenica i Grad Poreč

MEDIJSKI POKROVITELJI: Zagorski list, Radio Kaj i Zagorski radio **DONATORI MALE NAGRADU GJALSKI I NAGRADU GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA:** Školska knjiga Zagreb; Fraktura, Zaprešić; Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Zabok; Kajkaviana, Donja Stubica; Grad Crikvenica i Grad Poreč **MANIFESTACIJU POMOGLI:** Zagrebačka banka, Europlakat, Dvorac Gjalski

O KSAVERU ŠANDORU GJALSKOM

PIŠE TINA MARUŠIĆ

Rodenje Ksavera Šandora Gjalskog, pravoga imena Ljubomil Tito Josip Franjo Babić, 26. listopada 1854. godine za Hrvatsko zagorje i hrvatsku književnost značit će pojavu osebujnog književnika i aktivnoga političara, a odrastanje u plemičkoj kuriji u Gredicama za „gredičkog gospodina” značit će i cjeloživotno promišljanje, propitivanje i pisanje o propadanju hrvatskog plemstva, političkim prilikama i strujama u zemlji, ali i o ljepotama krajolika u maniri lirskih opisa i impresionističkih detalja. Bogata osobnost i obrazovanje Gjalskoga manifestiraju se u aktivnom političkom, kulturnom i društvenom životu, što dokazuju njegov studij prava u Zagrebu i Beču, službovanje u Virovitici, Pakracu, Sisku, na Sušaku i u Zagrebu, zastupništvo u Hrvatskom saboru, mjesto župana Županije zagrebačke i grada Karlovca, dvostruko predsjedanje Društva hrvatskih književnika i mjesto počasnog člana JAZU-a. Široko obrazovanje i odrastanje u kuriji te ljubav prema književnosti, Gjalskog su motivirali i potaknuli na stvaranje književnog opusa koji zrcali njegovu bogatu osobnost i interes. Gjalski se kao književnik javlja 1884. u Viencu crticom *Illustrissimus Battorych* koja je 1886. ušla u zbirku *Pod starimi krovovi*. Svoj prvi roman — *Maričon* Gjalski piše 1884., a 1885. U novom dvoru. Nadalje iz godine u godinu, slijedi prava bujica djela: roman *U noći* (1886.), *Janko Borislavić* (1887.), *Tri pripoviesti bez naslova* (1887.), *Biedne priče* (1888.), *Iz varmegjiinskih dana* (1891.), *Osvit* (1892.), *Radmilović* (1893.), *Male pripovijesti* (1894.), *Mors* (1897.), *Diljem doma* (1899.). Poslije stanke od sedam godina piše povjesni roman *Za materinsku riječ*. Novelu *Ljubav lajnanta Milića* piše 1915. Slijede romani *Dolazak Hrvata* (1924.) i *Pronevjereni ideali* (1925.) koji je tiskan po prvi put tek 1994. godine zaslugom Ogranka Matice hrvatske u Zaboku. Stvaralaštvo Ksavera Šandora Gjalskog koegzistira između poetsko-realističnoga i fantastičnoga.

Piščevno stvaralaštvo u tri tematska kruga obuhvaća djela koja tematiziraju povijest, prošlost i politiku, djela s fantastičnim elementima i djela u kojima sam pisac razotkriva svoj autorski čin. Gjalski je bio zagovornik preporodnih ideja o kojima je slušao u očevu društvu okupljenom oko iliraca. Nije zato ni čudno što

zagovara ideju da hrvatska književnost treba biti u funkciji izgradnje hrvatskoga nacionalnog identiteta, pri čemu se osjeća i Šenoin utjecaj. Igrom sudbine, stota obljetnica početka hrvatskoga narodnog preporoda preklapa se sa smrću Gjalskoga 6. veljače 1935. godine. Romani *Osvit* i *Za materinsku riječ* tematiziraju hrvatski narodni preporod, a roman *Dolazak Hrvata* opisuje i donosi jedan od ključnih trenutaka naroda – dolazak u današnju domovinu. Neosporno je da Gjalski povijest prikazuje vrlo realistično i da su se povjesničari služili njegovim djelima kao autentičnim povjesnim izvorima, ali treba napomenuti da su njegovi povjesni romani u funkciji oblikovanja i osvješćivanja nacionalnoga identiteta. U realističkoj prozi Gjalskoga slikoviti su prikazi junaka, pejzaža i atmosfere. Ciklus fantastičnih novela s okultnim motivima jesu *Tajinstvene priče* u kojima dominiraju motivi noći, sna i smrti. Upliv fantastičnoga u realistično rezultira stvaranjem zasebnoga prostora, ali i mesta u opusu Gjalskoga. Novela *San doktora Mišića* prepleće motive sna i mrtve drage izazivajući u čitateljima osjećaje nelagode, straha i neizvjesnosti. Gjalski u svojim autobiografskim zapisima direktno, otvoreno i nedvosmisleno progovara o

uzorima, izvorima, korištenoj literaturi, o stanju u književnosti i kulturi. Djela su mu prevedena na bugarski, češki, engleski, francuski, makedonski, njemački, poljski, ruski, slovački, slovenski, švedski i talijanski jezik. Prema njegovoj pripovijesti *Maričon* skladatelj S. Albini napisao je 1901. istoimenu operu, dok je 1974. B. Ivanda prema fantastičnoj pripovijesti *Nocturno* snimio istoimeni TV film naslovjen *Noć poslije smrti*. U televizijskoj seriji *Razgovori sa sjenama* Dubravko Jelačić Bužimski u suradnji s glumcima stvarao je fiktivne razgovore i imaginarne dijaloge s piscima, među kojima je bio i Gjalski, kojeg je utjelovio glumac Zoran Pokupec i otkrio o početcima pisanja u Gredicama, portretima predaka, o obitelji i zaljubljivanju, zagorskom pejzažu i književnim uzorima. Hrvatski Turgejev, nostalgičar ili prvi pisac političkoga romana, sa životnim putom političkog aktivista, povjesnoga kroničara i vrsnoga književnika, realistički je oslikao cjelokupno društvo svojega vremena i ostavio u nasljeđe svevremenska djela – prikaze i kronike jednoga razdoblja hrvatske kulture i prošlosti – od romantičarskih ljubavnih fabula, realističkih slika i opisa, do fantastičnih (modernističkih) motiva i motiva poetskoga realizma ~

O *Danima Gjalskog*

Književna nagrada Ksaver Šandor Gjalski ustanovljena je u Zaboku 1979. godine povodom 125. godišnjice rođenja Ksavera Šandora Gjalskog. U početku se Nagrada dodjeljivala svake druge godine za rukopis neobjavljenog djela. Prvi put je dodijeljena 1981., 1983. godine dodijeljene su dvije druge nagrade, a 1985. godine postala je godišnja književna nagrada za najbolje objavljeno prozno književno djelo u Republici Hrvatskoj. O najboljem književnom djelu odluku donosi prosudbeno povjerenstvo od pet članova – dva predstavnika Društva hrvatskih književnika, dvije profesorce književnosti iz Zaboka te prošlogodišnjeg pobjednika. Nagrada se sastoji od statue s imenom dobitnika, povelje i novčanog iznosa. Nagradu dodjeljuju Društvo hrvatskih književnika i Grad Zabok, uz potporu Ministarstva kulture RH, Krapinsko-zagorske županije te gradova Poreča i Crikvenice. Od početne ideje o dodjeli književne nagrade razvila se Kulturna manifestacija *Dani K.Š.Gjalskog* koja se održava svake godine krajem listopada. U okviru manifestacije organiziraju se mnogobrojni kulturni programi – izložbe, koncerti, kazališne predstave, promocije knjiga, književni susreti, tribine, kreativne radionice. Uz Književnu nagradu *Gjalski* dodjeljuju se i nagrade za literarne radove učenika osnovnih i srednjih škola koje su ustanovljene kao poticaj proznom stvaralaštvu djece i mladih, a po uzoru na njih, u Poreču i Crikvenici, prijateljskim gradovima Grada Zaboka, ustanovljene su slične nagrade. Svi nagrađeni radovi tiskaju se u knjizi *PoZiCa* – zbirci literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice. *Dani Gjalskog* najznačajnija je književna manifestacija u Krapinsko-zagorskoj županiji, a Nagrada *Gjalski* jedna od najvažnijih književnih nagrada za prozu u Republici Hrvatskoj čiji su dobitnici najznačajnija imena suvremene hrvatske književnosti. ~ Andreja Šagud

Ivan Lovrenović

Dobitnik Nagrade Gjalski 2023. za roman *U sjeni fantoma*

Dobro književno djelo pametnije je od svoga autora. Ono čitaocu pruža mnoga značenja i slojeve o kojima sam autor ne mora znati ništa

RAZGOVARALA SOFIJA KEĆA

Cijenjeni gospodine Lovrenoviću, čitateljskoj ste publici poznati kao pisac romana, kronika, eseja, putopisne i ritmizirane proze, a za Vaš peti roman *U sjeni fantoma* dodijeljena Vam je Nagrada Ksaver Šandor Gjalski. Gimnaziju i Filozofski fakultet završili ste u Zagrebu pa sam više no sigurna da ste već zarana bili u kontaktu s njegovom literaturom. U kakovom ste odnosu prema književnosti Gjalskog, čitate li je, koji biste naslov izdvojili kao najdraži?

Gjalskijev Cintek, sa svojom povijesnom pozadinom, sa svojim individualnim karakterom, sa svojom gorkom sudbinom - lik je kakvih je po književnoj snazi i plastičnosti u cijeloj našoj književnosti malo. A po mojoj bosanskoj liniji, od prvih susreta s Gjalskim ostao mi je blizak njegov „beg sa Sutle”, nesretni Ivan Korić Cazinski, čija naivna ljubav za Bosnu i bosansko begovsko porijeklo tragično skončava pogibjom obojice sinova u toj istoj Bosni za okupacije 1878. godine. Mladi mu je sin Ostoj „kod Jajca pao”, kaže priopovjedač, a to je bila ona strašna bitka na Borcima iznad Jezera, u kojoj su se bosanski Muslimani suprotstavili tehnički i vojnički nadmoćnim „česar-skim” trupama, mahom sastavljenim od Slovenaca i Hrvata. Bio je to, piše jedan muslimanski kroničar, „pazar na kojem su se razmjnjivali životi i glave”. Starijega sina, Vladimira, zapalo je da nađe skriveno oružje u bega Korića, „rođaka”. Po neumoljivom ratnom reglemanu morao ga je predati na strijeljanje, a onda ga je begov sin „usred carsko-kraljevskog tabora ubio iz pištolja”, pa je isti dan i sam bio strijeljan po odluci ratnoga suda. „Tako se ‘rodaci’ našli u Bosni, da jedan drugome zataru pleme i ime” - završava priopovjedač. Na neki začudan način, ta

priča - što po mome znanju još nitko nigdje nije zapazio - ogleda se kao u dvostrukom ogledalu sa snažnom Andrićevom pričom *Ruđanski begovi*. Dobro je Gjalskoga osjetio i precizno opisao Krležu, kada (revidirajući vlastiti članak iz 1924. godine, po Gjalskoga porazan) u svojoj Enciklopediji godine 1958. piše o njegovim prozama, da „kao kronika ilustriraju pojedina historijska razdoblja često mnogo pouzdanije od raznih političkih ili kulturno-historijskih studija”.

U ovom intervjuu za Glasilo Kulturne manifestacije Dani Ksavera Šandora Gjalskog želimo budućem čitateljstvu predstaviti nagrađeni roman i dakako, zainteresirati ih da ga pročitaju. Zašto biste preporučili čitanje romana *U sjeni fantoma*? Kako biste ga Vi odredili i kako ga doživljavate u odnosu na pretvodno napisana djela?

Roman *U sjeni fantoma* htio bi biti priča o kontingenčnosti i besmislenosti historije, ispričana kroz konkretnu ljudsku, obiteljsku sudbinu. Ali nezahvalno je piscu govoriti o svojoj knjizi. Sve što je imao reći, trebao je reći u njoj. S druge strane, književno djelo, ako je dobro, pametnije je od svoga autora. Ono čitaocu pruža mnoga značenja i slojeve o kojima sam autor ne mora znati ništa. Zato mi danas s takvim užitkom i uzbudnjem možemo uvijek iznova čitati iste knjige, i knjige koje su napisane prije nas stotinu i više godina, kao i one o čijim autorima ne znamo ništa, niti nas zanima što bi oni sami o svojim djelima imali reći.

Prije objavljivanja romana bavili ste se proučavanjem i pisanjem o temi Bleiburga u mnogobrojnim tekstovima. U romanu navodite vrijeme nastajanja od 1983. do 2023., posvetili ste mu pola svoga života, a priča još nije završena jer je nemoguće završiti je. Tragate

za istinom, odnosno uzrocima prepustanja ljudi koji su se 1945. predali britanskoj vojsci, a oni ih pak predadoše jugoslavenskoj vojsci, nakon čega je uslijedilo njihovo masovno stradanje na najokrutniji način, bez suđenja i utvrđivanja individualne krivnje.

U temi koja se pogrešno i reducirano naziva „Bleiburg” uvijek me na prvome mjestu zanima ono što je svemu tome prethodilo kao hrvatska nacionalno-državna i ratna politika od godine 1941., i što je onda rezultiralo cijelom tom krvavom završnicom, te njezinim dugotrajnim posljedicama. Ni staru jugoslavensku historiografiju, ni staru hrvatsku emigrantsku literaturu, ni nova, „slobodna” hrvatska historiografija do danas nisu ponudili potpunu i strogu znanstveno-kritičku obradu toga mračnog i tragičnog kompleksa. Tek tu i tamo nađe se poneki rad koji pokazuje težnju k znanstvenoj objektivnosti i etičkoj uravnoteženosti.

Pišete o Josipu Jablanoviću: „Napokon će shvatiti da nije historija to što nju treba, jer je nijema i nema što reći osim onima čija je.” Nakon svakog rata, otkako je svijeta, pobjednici pišu povijest i određuju istinu. Smatrate li da je to osobito bolna i mučna konstanta ljudske povijesti koja vrijeda svaku ljudskost i slobodarski duh? Do osamostaljenja Hrvatske ta se tema nije propovala, a stigma „ustaškog sina” (i majke „ustaške udovice”) pratila je Josipa od djetinjstva zatrovavši mu život. Tema je otvorena tek devedesetih godina prošlog stoljeća sa samostalnošću Hrvatske. Počinjete li i Vi tada intenzivnije istraživati i pisati o tom dijelu hrvatske povijesti?

Rečenica koju citirate napisana je davno i objavljena godine 1986. u beogradskom časopisu *Književnost*, u prvom poglavlju romana koji se danas, u svojoj posljednjoj

verziji, pojavljuje pod naslovom *U sjeni fantoma*. Nisu, dakle, ni ta rečenica ni njezin autor čekali osamostaljenje Hrvatske.

Usporedno s propitivanjem povijesnih uzroka ove tragedije teče obiteljska priča. Mali Josip još ne razumije o čemu se potihov govor na obiteljskim okupljajnjima, razabire tek poneke nepoznate i nerazumljive riječi poput Slovenija, Maribor, Austrija, Bleiburg,..., a odrastanjem će postati svjestan sve težine tih riječi kao i društvenih, političkih, socijalnih i kulturnih okolnosti u kojima živi. Obilježen je i zato neprihvaćen u društvu, usamljen, izoliran, ostaje mu fantomski otac kojega nikada nije upoznao i san o njemu. Slažete li se i kako komentirate činjenicu da ste obilju tekstova koji se bave temom odnosa oca i sina (od biblijskog sina „razmetnoga“, Gundulića, Krleže, ..., danas Prtenjače, Gregura,...) dali svoj doprinos odnosom nepoznatog, bolje reći NEUPOZNATOG, fantomskog oca i sina?

Je li to doprinos temi, i kakav - prosuđivat će čitaoci. Ja mogu dodati da me, osim toga odnosa, osobito intrigira fenomen *nestalih*. To su oni *između*: ni mrtvi ni živi. Oni nemaju groba ni šansu na grob. Ali oni su izgubili i pravo na svoj posmrtni individualno-građanski identitet - da bi ga imali, moralno bi se znati gdje su i kto su (ako su preživjeli), ili gdje, kad i kako su umrli, uza što idu odgovarajuće potvrde, lječničke i druge. *Nestali* su baš pravi *fantomi* - nema ih, nevidljivi su, a nikako da pristanu na konačni nestanak i smirenje. Poslije Drugoga svjetskog rata bilo ih je na milijune. Još i danas Crveni križ ima desetke tisuća otvorenih molbi za traženje

Roman U sjeni fantoma htio bi biti priča o kontingenčnosti i besmislenosti historije, ispričana kroz konkretnu ljudsku, obiteljsku sudbinu.

takvih nestalih. A tek danas, u globaliziranom užasu modernih ratova, proteklih i onih što upravo bjesne po svijetu!

Sveznajući priповjedač građu crpi iz različitih izvora: kronicarskih bilježaka fra Andela Jablanovića, zagrebačkog arhiva, partizanskih dnevnika i dokumenata, pronašla sam ulomke iz govora i djela tada poznatih ljudi, mnogobrojnih reminiscencija, službenih bilješki ... Je li bilo naporno svu građu prikupiti i usustaviti je, napisati Bilješke, Rječnik manje poznatih riječi? Kako je tekao taj proces?

Kod ovoga posla ne treba govoriti o naporima, tegobama. Čovjek to radi od svoje volje i potrebe, „o svom trošku“, na vlastiti rizik, mentalni i materijalni. Narodski rečeno: tko mu je krov. Ali, reći ću i to, da je sva ta potraga skopčana i s nezamjenljivim zadovoljstvom u trenutcima sretnih otkrića i nalaza.

Temu ženstva i majčinstva izdvojila bih, uz obiteljsku povijest i odnos oca i sina kao važnu temu romana (dakako, uz još brojne tematske razine iščitavanja romana). Josip Jablanović privržen je majci, s njom dijeli gorke trenutke života, bolno prihvata njezinu skrivenu čežnju i još strpljivije čekanje, jer nestankom supruga i vjerojatne

sumnjičavosti da se više neće vratiti, na neki način prestaje i dio njezina života. Rekla bih da je to priznanje i svojevrstan spomenik svim ženama i majkama koje su tijekom povijesti proživjele isto. Odali ste priznanje svim ženama i majkama, žrtvama muškog vođenja svijeta, ratovanja, nadmetanja za moć i suprotstavili tako žensko i muško načelo povijesti.

Muški svijet naše civilizacije nametnuo je svoj koncept junaštva. Znamo koji i kakav. U romanu *U sjeni fantoma* kao da iz pozadine izrasta jedno drukčije junaštvo: tiho i nepriznato junaštvo nezbrinutih majki-udovica koje traje cijeli život. Neusporedivo veće i teže junaštvo od onoga prvog, ahilovsko-odisejskoga, u biti avanturističkog.

Propitivanjem istine i bilježenjem onoga što se događalo u poraću nije Vas odvelo u zamku ostrašenog pisanja, vrijedanja, svrstavanja na jednu stranu, osuđivanja, želje za osvetom. Roman je Vaše svjedočenje o vremenu promatrano kroz osobnu sudbinu (jer ima puno različitih priča, gotovo svaka obitelj koja je proživjela to vrijeme ima što reći o gubitcima i patnji). Kako ste uspjeli izgraditi svoj duh i dovesti ga u stanje mirnog promatrača?

Ne znam. Valjda zbog dubokoga nezadovoljstva oskudnošću, plitkošću i nepravednošću „jedne istine”, „naše istine”. Čim čovjek osjeti poriv da na svijet pogleda i očima drugoga, zašto ne i nepriatelja (o, naročito neprijatelja), počeo je otkrivati svijet, „istinu” svijeta u nesvedivosti na „jedno”. Od toga trenutka, od tog iskustva sve počinje. Tome vas nitko ne može naučiti, to se dogodi ili se ne dogodi. Meni se dogodilo u ranom dječanstvu, zahvaljujući tko zna kojem anđelu ili davlu. A bez toga u književnosti se nema što tražiti.

Dizajn naslovnice je vrlo zanimljiv, nadasve upečatljiv, asocira me na malobrojnost svijetlih dana u mraku života! Je li to bila Vaša sugestija dizajnerici? Kakav je danas Vaš doživljaj života? Može li se pisanjem ublažiti trauma koju nosite od djetinjstva?

Nije bilo nikakve sugestije, dapače, zamolio sam izdavača da se u dizajn ne petljam. I mene je iznenadio taj odlični dizajnerski posao. Kao i autorov foto-portret na kraju knjige. Trauma? Pisanje? Ako je pisanje ozbiljno u smislu faustovske oklade (a drukčije teško da ima smisla), ublažavanje traume se i ne postavlja kao razlog, cilj ili „zadatak”. Obrnuto, pisanje podrazumijeva hranjenje traume kao svojega najvažnijeg izvora. Konačno, ne vidim razloga za ublažavanje ili uklanjanje traume - ona je važan element moga identiteta. Dakle: ne ublažavati, nego nositi se s njome do kraja.

Naše će Zabočanke i Zabočane, kao i čitatelje Glasila Gjalski u kojem će biti objavljen ovaj razgovor, sigurno zanimati što radite kada ne pišete, koji su naslovi Vama najdražih književnih djela, čitate li domaću i stranu suvremenu književnost? Na čemu trenutno radite, pripremate li nove naslove?

Teško mi je razdvajati čitanje od pisanja, pisanje od čitanja. Uvijek je to jedno uz drugo. Borim se s jednim rukopisom koji je rano nazvati romanom. Dovršavam hibridnu dnevničku prozu što se za sad zove *Rječnik vjere i nevjere*, ali još ne vidim pravi kraj. Ponešto od toga povre-

U romanu U sjeni fantoma kao da iz pozadine izrasta jedno drukčije junaštvo: tiho i nepriznato junaštvo nezbrinutih majkudovica koje traje cijeli život.

meno iznesem na web stranicu www.ivanlovrenovic.com na koju postavljam i priloge raznih autora iz književnosti i drugih oblasti o stvarima koje me zanimaju a mogu bi, možda, zanimati i druge. Suvremenu književnost ne pratim

sustavno, ali ponešto da, svakako. Veliki, neusporedivi Petar Gudelj, recimo, ili pjesnik sve svježijih kristalnih zaumnosti Veselko Koroman. Ono što objave Jovica Aćin, Miljenko Jergović, Ivica Đikić, ili Josip Mlakić i Amir Brka, ne promakne mi. Lijepo je kada se pojave novi, mladi autori i autorice s naslovima za koje odmah, bez rezerve vidiš da su zrela književnost. Imat će takve književnosti, srećom, dosta, za razliku od naših žalobnih socijalnih prilika. Recimo, Almin Kaplan, pisac velikoga dara i zahvata, Magdalena Blažević s već trećom izvanrednom prozom, Gloria Lujanović s poemom Otac, Nebojša Lujanović sa svojim začudnim romanima, itd. A sasvim intimno, vraćam se stoicima, Marku Aureliju najčešće. Nitko poslije na Zapadu, čini mi se, nije dostignuo takvu mjeru ljudskoga dostojanstva pod *praznim nebom* (o kojem u onih čudesnih osam stihova pjeva A. B. Šimić prije stotinu godina) ne zavaravajući se onostranom nadom i utjehom, niti je itko dostignuo takvu veličanstvenu *ars moriendi*. A u Aurelijevim solilokvijima nailazim i na ono što pisci i nije bila namjera - zapanjujuće snažnu poeziju. ~

Ivan Lovrenović rođen je 1943. u Zagrebu, odrastao u Mrkonjić-Gradu, a živi u Sarajevu. Osnovno školovanje završio je u Mrkonjić-Gradu, a gimnaziju i Filozofski fakultet u Zagrebu. Objavio je tridesetak knjiga (ritmizirana proza, romani, kulturno-povijesne studije, eseji i kronike, književne antologije).

Izbor iz djela: *Obašaća i basanja* (ritmizirana proza), 1975., *Putovanje Ivana Frane Jukića* (roman), 1977., *Liber memorabilium* (roman), 1994., *Ex tenebris, sarajevski dnevnik*, 1994., *Bosna, kraj stoljeća* (kronike, eseji), 1996., *Unutarnja zemlja, kratki pregled kulturne povijesti Bosne i Hercegovine*, Zagreb 1998., *Bosanski Hrvati, esej o agoniji jedne evropsko-orientalne mikrokulture*, 2003., *Duh iz sindžira* (kronike,

eseji), 2005., *Poslje kraja* (kronike, eseji), 2005., *Katakombi u Varcaru* (eseji), 2008., *Sedam dana po Bosni u kolovozu godine 2008.* (putopisna proza s fotografijama Josipa Lovrenovića), 2009., *Bosna i Hercegovina, budućnost nezavršenog rata*, s Miljenkom Jergovićem, 2010., *Imela i stablo* (kronike, eseji), 2011., *Isus u Ahmićima* (kronike, eseji), 2015., *Nestali u stoljeću* (roman), 2013., *Sizifova sreća* (eseji), 2018., *Ulazeći u Varcar* (ritmizirana proza), 2016., *Ikavski zemljopis. Putovanje po Bosni godine 2018.* (putopisna proza s fotografijama Josipa Lovrenovića), 2019., *Putovi su, snovi li su* (putopisna proza), 2019., *Bosanski križ, nadgrobna skulptura iz doba turske vlasti*, s fotografijama Josipa Lovrenovića, 2022., *Pripadati i ne pripadati* (eseji), 2022., *U sjeni fantoma* (roman), 2022. ~

Odluka Prosudbenog povjerenstva za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski za 2023. godinu

Na svojim sjednicama održanim u Zagrebu 14. rujna i Zaboku 26. rujna 2023., Prosudbeno povjerenstvo za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski (Ludwig Bauer – predsjednik, Sofija Keča, Ingrid Lončar, Ivica Matičević i Antun Pavešković) odlučilo je da, od 56 knjiga pristiglih na Natječaj, u uži izbor za Nagradu Gjalski za 2023. uđu sljedeći autori i djela (abecednim redom autora):

Marko Gregur: *Šalaporte* (Hena com, Zagreb 2023)

Ivan Lovrenović: *U sjeni fantoma* (Bodoni, Zagreb 2023)

Jurica Pavičić: *Mater dolorosa* (Stilus knjiga, Zagreb 2022)

Robert Perišić: *Brod za Issu* (Sandorf, Zagreb 2022)

Sibila Petlevski: *Točka poraza* (Sandorf, Zagreb 2023)

Ivica Prtenjača: *Kino Sloga* (VBZ, Zagreb 2022)

Marina Šur Puhlovska: *Virus, potres, brak* (Zagreb, VBZ 2022)

Većinom glasova Povjerenstvo je odlučilo da Nagradu Ksaver Šandor Gjalski za 2023. dobije **Ivan Lovrenović** za roman ***U sjeni fantoma*** (Bodoni, Zagreb 2023).

Obrazloženje

Ivan Lovrenović iznosi pred nas emotivnu analizu vlastitog porobljenog srca, svoju privatnu „oštećenu popudbinu”, autobiografski zapis u formi romana koji razbacane obiteljske grane pokušava povezati u čvrst snop sjećanja i odgovora o sudbini njegova oca, ali i o svojoj vlastitoj - pokazat će se - toliko ovisnoj o onome kojeg nikad nije upoznao, a kojeg poznaje tek površno, posredno preko različitih izvora, pa i vlastitih cijeloživotnih noćnih mora u kojima je protagonist upravo on: otac nepoznanica i fantom u čijoj sjeni autor živi cijeli život.

Autor, „baštinik uspomena”, „vlasnik uspomena”, „vlasnik živih slika”, „onaj koji bilježi”, kako sam sebe naziva u predmetnoj prozi, jedan je od onih koji nije mogao ništa određeno misliti o ocu, jer ga nikada nije ni upoznao, jer o njemu posjeduje tek nekoliko posrednih izvora i mnoštvo zamišljenih priča. Svatko ima pravo na vlastitu priču, pa tako i na priču o vlastitome ocu, možda o njemu ponajprije ako je upravo on ona točka sabiranja obiteljske povijesti (istorija kao storija) i ako nas ta i takva točka bolno pogoda, prati i stiše cijeli život, ne da nam mirno disati i spavati, ako je trauma bez kraja... Lovrenovićevo se priča-trauma odmotava u kompozicijski vijugavim meandrima, ne predočava se pravocrtno, iako se pokušava održati neki vid kronološke susjednosti. To znači da raspletanje priče ovisi o autorski probranim opisima iz različitih izvora: iz župske kronike lokalnog fratra Andjela Jablanovića o događajima u V. (Varcaru, zapravo Mrkonjić-Gradu u kojem je Lovrenović pod nadzorom djeda i bake pohađao osnovnu školu i odakle su mu bili majka i otac), iz malog broja sačuvanih fotografija i dokumentata o majci, ocu i bratu odnosno iz usmene predaje o ocu, mnoštva usputnih spominjanja događaja iz zajedničkog života oca i majke te naposljetku iz onih slojeva sjećanja na rane dane djetinjstva i mladosti koje autor naziva žive slike, „razderane hrpe pamćenja” što se povremeno javljaju i nestaju, pa onda opet asocijativno izrone u nekom obliku, bilo na javi, bilo u snu... kao da su stvarne, a onda opet potonu i vrebaju iz nedogleda...

U zapisima je sam Lovrenović imenovan kao Josip Jablanović, otac je Ivan Jablanović (kojemu je ljetopisac fra Andeo stric), majka M. Jablanović u tekstu se isključivo spominje kao „majka”, a tu je i Josipov rano preminuli stariji brat D. Jablanović. Kao što je zbiljnom autoru Lovrenoviću bilo važno da zapis dobiju vanjsku ljudsku romana, neku vrstu fiktivne distanciranosti spram konkretne građe i vlastitih objektivnih spoznaja - tako je bilo važno u konstrukciji romanesknog svijeta da nam priču kazuje ne sam Lovrenović, nego sveznajući prijevodač koji na način pseudokroničara bilježi rast i rasap jedne hrvatske obitelji iz Bosne. Taj je prijevodač dosljedno usvojio formule opisnog sveznalaštva koje podsjećaju na izvještajni slog u kakvom filmskom žurnalu u crno-bijeloj tehniци. To je kroničarski štimung koji čini da opise doživljavamo kao da su oduvijek tu, zabilježeni puno prije u nekom reportažnom slogu, samo ih sada treba posredovati radoznalom oku i uhu.

O svome ocu Lovrenović nije nikada prestao razmišljati, autobiografski zapis nastajali su dulji niz godina i sada su konačno dobili svoj ukoričenii izgled. Za nas čitatelje to je završena priča i zgodovljeni tekst koji ima svoj početak, sredinu i kraj, ali za samoga autora to nikada neće biti završena priča, jer se misli i snovi o zagonetkama i fantomima ne mogu i neće zustaviti. Pored stalne opterećenosti i trpljenja koju je svome sinu zabaštinio mirni i vlastima odani građanin Ivan Jablanović, ne može se ne primijetiti i Josipova doza čežnje i velike ljubavi spram nestalog oca. Jer koliko voli majku, koja cijeli život do svoga zadnjega dana, poput svoga sina stočki podnosi teret muževljeve/očeve nepoznate sudbine, autor podjednako ljubi i svoga oca, pa ih tako nekako zajedno i vidi, kao da će nakon majčine smrti konačno pronaći jedno drugo u nekom boljem svijetu. Trpni i blagi lik majke duboko je utisnut u autorov život i njegov emotivni i psihološki habitus. Za majku i preživjelog sina koji ju je pokopao na sarajevskom groblju, nema veće ljubavi od one koju su mogli pružiti jedno drugome nakon teških ratnih i poratnih gubitaka, a još više za nizanja nevolja koje su kao baštinci Ivanove sudbine - trajno označeni za bivšega režima - hrabro podnosili. Ovo je velika i važna knjiga o ranjenim i dobrim ljudima koji su izdržali.

U ime Prosudbenog povjerenstva
dr. sc. Ivica Matičević, član Povjerenstva

DOSADAŠNJI DOBITNICI KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

7

1981. **Ivan Aralica** Put bez sna
1983. **Iris Supek** Kraj svijeta
počinje kihanjem
- Tatjana Arambašin Slišković**
Čovjek koji je volio vlakove,
čovjek koji je mrzio vlakove
i druge priče s tračnicu
1985. **Irena Vrkljan** Svila, škare
1986. **Pavao Pavličić** Trg slobode
1987. **Hrvoje Hitrec** Ljubavi na
crnom baršunu
1988. **Dubravka Ugrešić**
Forsiranje romana reke
1989. **Nedjeljko Fabrio**
Berenikina kosa
1990. **Zvonimir Majdak** Krevet
1991. **Goran Tribuson**
Potonulo groblje
1992. **Feda Šehović**
Svi kapetanovi brodolomi
1993. **Dalibor Cvitan** Ervin i ludaci
1994. **Miljenko Jergović**
Sarajevski Marlboro
1995. **Pavao Pavličić** Šapudl
1996. **Višnja Stahuljak** Sjećanja
1997. **Alenka Mirković-Nad**
91,6 Mhz glasom protiv topova
1998. **Ratko Cvetnić** Kratki izlet,
zapis i Domovinskog rata
1999. **Goran Tribuson** Trava i korov
2000. **Zoran Ferić** Andeo u ofsađu
2001. **Stjepan Tomaš**
Odnekud dolaze sanjari
2002. **Nedjeljko Fabrio** Triemerion
2003. **Josip Mlakić** Živi i mrtvi
2004. **Renato Baretić** Osmi povjerenik
2005. **Luko Paljetak** Skroviti vrt
2006. **Igor Štiks** Elijahova stolica
2007. **Sanja Lovrenčić**
U potrazi za Ivanom
2008. **Ivo Brešan** Katedrala
2009. **Ratko Cvetnić** Polusan
2010. **Ivana Šojat-Kučić** Unterstadt
2011. **Ivan Aralica** Carske kočije
2012. **Nikola Đuretić** Almanah
smrti i nestajanja
2013. **Pavao Pavličić** Muzej revolucije
2014. **Julijana Matanović** I na početku
i na kraju bijaše kava
2015. **Dubravko Jelačić Bužimski**
Nezaboravne priče iz kavane Corso
2016. **Željko Ivanković** Rat i sjećanje
2017. **Kristian Novak**
Ciganin, ali najljepši
2018. **Jurica Pavičić** Crvena voda
2019. **Goran Tribuson** Otac od bronce
2020. **Ena Katarina Haler** Nadohvat
2021. **Zoran Ferić** Putujuće kazalište
2022. **Ludwig Bauer**
Dvostruki život Eve Braun

Terenska nastava za učitelje i nastavnike Hrvatskoga jezika

PIŠE DINKA TOMAŠKOVIĆ-PRESEČKI

Uoči Dana Gjalskog organizirana je terenska nastava za učitelje i nastavnike Hrvatskoga jezika u školama Krapinsko-zagorske županije i predstavljanje primjera dobre nastavne prakse povezanih s temom njegovanja lokalne kulturne baštine. Stručni skup održava se 20. listopada 2023. i objavljen je u katalogu Agencije za odgoj i obrazovanje.

Nematerijalna kulturna i jezična baština dio je našeg identiteta, bilo da je riječ o usmenoj predaji, materinskom jeziku, običajima, znanjima i vještinama, različitim oblicima izvedbene umjetnosti ili književnom opusu nekog autora. Očuvanje baštine i podizanje svijesti o njezinoj važnosti za život zajednice jedan je od primarnih ciljeva jer jezik i baština svojom poviješću stvaraju osjećaj kontinuiteta i identiteta dok uvažavanje i poštivanje kulturne raznolikosti omogućava skladan život svih ljudi i svijeta čija je ljepota upravo u različitosti. Izuzetno važnu zadaću u spoznaji kulturnog, umjetničkog i jezičnog blaga te njegovu prenošenju s koljena na koljeno imaju obitelj i škola, a posebno učitelji i nastavnici Hrvatskoga jezika u osnovnim i srednjim školama. Stoga su voditeljice županijskih stručnih vijeća Gordana Kučinić, Sonja Kuštan i Dinka Tomašković-Presečki organizirale stručni skup na kojem će učitelji i nastavnici prezentirati uspješne primjere implementacije lokalne kulturne i jezične baštine u različitim domenama predmeta Hrvatski jezik.

Stručni skup počinje u Gimnaziji Antuna Gustava Matosa uvodnim predavanjem prof. Sandre Babnik Lončar koja će predstaviti školski projekt „Gjalski

– prošlost u sadašnjosti” i plan obilaska tematskoga puta „Ksaverova staza”. Sudionici skupa potom će se uputiti prema Gredicama odakle počinje pješačenje Ksaverovom stazom uz usputna zaustavljanja na mjestima koja čuvaju sjećanja na gredičkog gospodina. Zastat će na Balaškovu briježu pored klijeti uz koju se vežu priče iz života naših sugrađana i poznatoga pisca, a predstaviti će ih autorica tematske staze, prof. Jasna Balaško. Ljepota zagorskih brežuljaka, povijest zavičaja, sjećanja na Gjalskog i narodne legende zabočkoga kraja povezuju sve točke šetnice i vode do planinarske kuće Picelj u čijem se krugu nalazi i Poučni park Picelj, vrijedna zbirka autotonog drveća i bilja, član Sekcije u kategoriji botanička zbirka Hrvatskog botaničkog društva. Nakon odmora i obilaska parka u planinarskoj kući održat će se drugi dio stručnog skupa. Magistre edukacije hrvatskoga jezika i književnosti Lucija Laljak i Tina Marušić predstaviti će primjere dobre prakse vezane uz lik i djelo Ksavera Šandora Gjalskog u nastavi Hrvatskoga jezika i izvannastavnim aktivnostima, kao što su Radijska grupa, Literarna i Dramska skupina OŠ K. Š. Gjalskog u Zaboku. Koliko je Gjalski inspirativan za stvaralaštvo mladih, vidjet ćemo na primjeru mjuzikla „Alica u zemlji Bajke na dlanu” i igrokaza „Ljehke zvezde i teška škouola”, nastalom prema zbirci igrokaza Nevenke Miškulic, te radijske emisije i intervju s Jasnom Balaško. Kako potaknuti kreativnost učenika dobro zna i prof. Lidija Novosel iz Gimnazije Franu Galoviću u Koprivnici koja će održati predavanje s temom „Zavičajna tematika u funkcionalnom prostoru poučavanja jezika”. U

metodici ovladavanja ključnim jezičnim kompetencijama ističe se načelo povezivanja organskog idioma i hrvatskoga standardnoga jezika te poštivanje individualnog jezičnog profila svake osobe. Prof. Novosel predstavit će primjere zadataka temeljenih na usporedbi zavičajnog idioma i hrvatskoga standardnoga jezika i pokazati kako uspješno učiti, ovladati naglasnim sustavom, razlikovati glasove č, č, č, dž i đ, primjenjivati znanje o glasovnim promjenama u jezičnoj praksi i osvijestiti svoj jezični identitet. Višegodišnje iskušto u provedbi školskih projekata povezanih s očuvanjem zavičajne baštine, posebno književnoga opusa Ksavera Šandora Gjalskog, sudionicima skupa prenijet će prof. Sandra Babnik Lončar iz Gimnazije A. G. Matosa u Zaboku. Što gimnazijalci čitaju, kako uče, što znaju o životu i djelu Ljube Babića – Gjalskog, vidjet ćemo iz primjera dobre prakse koje će ostali nastavnici moći uvrstiti u svoju nastavu Hrvatskoga jezika ili koristiti kao model za slične projekte.

Županijski stručni skup okuplja nastavnike i učitelje Hrvatskoga jezika u osnovnim i srednjim školama Krapinsko-zagorske županije, izuzetno važnu skupinu stručnjaka koji djecu i mlade poučavaju mnogo više od široj javnosti općepoznatih jezičnih i književnih sadržaja. Stjecanje komunikacijske kompetencije na hrvatskom standardnom jeziku istovremeno podrazumijeva i očuvanje zavičajnog idioma, a književnost svjetskih i nacionalnih autora uključuje i našu baštinu, nematerijalno blago koje čuvamo, zaštićujemo i prenosimo generacijama kako bismo ostavili svoj trag u vremenu, osvijestili svoj nacionalni identitet, voljeli svoje i cijenili druge. ~

IGRA POTRAGE

Otključaj duh Gjalskoga

Volite zagonetke? Želite ponešto naučiti o lokalnom književniku i oslobođiti njegov duh od zaborava? Upustite se u igru potrage Otključaj duh Gjalskoga! Povedite ukućane – velike i male, obitelj ili prijatelje i krenite u pustolovinu kroz vrijeme! U nezaboravnoj šetnji po Zaboku čitate, odgonetate, i korak po korak upoznajte pisca. Jedina želja njegova zatočena duha jest ponovno doprijeti do čitatelja, koji su ga u današnje vrijeme skoro i zaboravili.

Svakim retkom i zagonetkom otkrit će vam više, a kraj potrage dovodi vas do pravoga blaga... Bit će to kao da ste s Gjalskim sjeli na kavu. Tko zna? Možda vas i zainteresira za kakvu dobru priču iz zagorskih davnina... Prijavite se na www.danigjalskog.com. Tim može imati do šest članova, a igra se u tjednu Dana Ksavera Šandora Gjalskoga 23.-28.10.2023. u jutarnjem ili popodnevnom terminu. Čekamo vas. Zabava je zagarantirana!

OTISCI GRADA

PIŠE CARMEN BAČURA POTOČIĆ, voditeljica radionice

Premisa ovogodišnje radionice *Otisci grada* je istraživanje i analiza vizualnih podražaja koje nude gradske ulične površine koje percipiramo, češće nenamjerno nego namjerno, kroz dnevne rutine prolaska, dolaska i boravka na određenom mjestu. Promišljanje o prostoru u kojem boravimo i kroz koji se svakodnevno krećemo, gotovo uvijek istim putem, poticaj je za kreiranje grafičkih likovnih artefakata. Primjećivanje, a potom i prepoznavanje (ili priznavanje) metalnih šahtova kao visokotisnih matrica implementirano je u kreativan proces umjetničkog stvaranja. Otisci šahtova skinuti su frotaž metodom na papir i tekstilnu površinu te su i u prenesenom i u doslovnom smislu označa vlastitog ikustvenog doživljaja grada i ulice. Onog u kojem se sudjeluje kao prolaznik, stanovnik, šetač i onog u kojem se sudjeluje kao stvaratelj, obliskovatelj, umjetnik.

Frotaž je likovna tehnika kod koje se nekim crtaćim sredstvom (grafitnom olovkom, ugljenom, pastelom) trlja po papiru položenom preko nekog reljefnog predmeta (kovаницa, školjka, list) te se na taj način na njega fiksira njegova struktura. Frotaž je i metoda ručnog otiskivanja kod koje se papir (ili neka druga podloga poput tekstila) polože na nabojanu grafičku matricu te se trljanjem preko njega preuzima zrcalni otisak matrice.

Visokotisne drvene matrice stoljećima su se koristile za ukrašavanje tekstila, a na ovogodišnjoj likovnoj radionici gradski metalni ulični šahtovi postali su matrice kojima su ukrašene tekstilne torbe. Prošlost i sadašnjost spojile su se u nepobitno predviđanje budućnosti kroz trag, utisak i otisak. ~

Gjalskomu za rođendan

PIŠE SANDRA BABNIK LONČAR

Već tradicionalno Ogrank Matice hrvatske iz Zaboka u tjednu Kulturne manifestacije Dani Gjalskog organizira večer posvećenu životu i djelima Ksavera Šandora Gjalskog. Književna tribina održava se 26. listopada u Gradskoj galeriji Zabok točno na dan kad je rođen Ljubomil Tito Josip Franjo Babić, književnim imenom (po djedu s majčine strane) Ksaver Šandor Gjalski, stoga je u znaku simboličnog rođendana.

Iz grada Osijeka u kojem je Gjalski jedno vrijeme (1879.) radio kao službenik u upravnoj službi, tj. pristav, dolazi gost predavač dekan Filozofskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera i predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Osijeku, prof. dr. sc. Ivan Trojan.

Ivan Trojan sveučilišni je profesor novije hrvatske književnosti na osječkom Filozofskom fakultetu i dugogodišnji urednik časopisa „Književna revija“ osječkog Ogranka Matice hrvatske, a

piše i književne i kazališne eseje te kritike za „Vijenac“, „Kolo“, „Kazalište“, „Hrvatskog glumište“ i „kazalište.hr“. Dobitnik je Povelje uspješnosti Julija Benešića u 2010. godini, Povelje Vukovarsko-srijemske županije za izuzetnu ostvarenja na području znanosti i kulture u 2016. godini te Povelje uspješnosti Josipa i Ivana Kozarca za književnu znanost u 2018. godini.

Kao profesor na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost godinama ustrajno studente usmjerava na čitanje i proučavanje djela Ksavera Šandora Gjalskog te su mnogi diplomski radovi njegovih diplomanata posvećeni djelima, likovima i stilu K. Š. Gjalskog. U svom predavanju „Gjalskomu za rođendan“ prof. dr. sc. Ivan Trojan usredotočit će se na autobiografski diskurs našeg književnika analizirajući različite učinke njegovih autobiografskih tekstova te razvrstavajući ih s obzirom na teorijske odlike autobiografija. Bilo da je Gjalski pisao o propasti plemstva, politici, povijesti, filozofskim i mističnim temama ili suvremenim društvenim događanjima,

u tekstu uvijek prepoznajemo jaku autobiografsku notu, ono što je sam doživio i proživio, stoga će se predavač u izlaganju osvrnuti i na romane „Pod starimi krovovi“, „U noći“, „Janko Borislavić“, „Ljubav lajtnanta Milića“ i „Đurđicu Agićevu“.

Prof. dr. sc. Ivan Trojan vrlo je cijenjen i aktivni znanstvenik. Tijekom profesionalne karijere sudjelovao je na pedesetak međunarodnih i domaćih znanstvenih simpozija (izdvajamo: Komparativna povijest hrvatske kulture, Krležini dani, Dani hvarskog kazališta, Modernitet druge polovice XX. stoljeća – Slamnigovi dani i dani Bore Pavlovića, Miasto w kulturze chorwackiej/Urbano u hrvatskoj kulturi, Riječki filološki dani, Zagrebački književni razgovori...), različitim tribina i predavanja. Zahvaljujemo mu na sudjelovanju u manifestaciji Dani K. Š. Gjalskog i gostovanju u Zaboku nadajući se nastavku suradnje. ~

Ivan Trojan

RADIONICA KREATIVNOG PISANJA

Poetsko (pre)ispisivanje stvarnosti

PIŠE KRISTINA ŠPIRANEĆ, voditeljica radionice

Ovogodišnja radionica kreativnog pisanja pod naslovom Poetsko (pre)ispisivanje stvarnosti okupila je tridesetak učenika iz različitih srednjih škola Hrvatskoga zagorja, a susreti s učenicima odvijaju se u Gimnaziji A. G. Matoša u Zaboku. Cilj je ovogodišnje radionice sudionike upoznati sa suvremenom poezijom koju dosad možda i nisu imali prilike čitati te im još jednom pokazati što sve poezija može biti, kao i dočarati supostojanje različitih, čak i suprotnih poetika i stavova u suvremenome pjesničkom polju. Na taj način učenicima se približava suvremena književna scena te se rafinira njihov pjesnički ukus, a pritom nam se otvaraju novi prostori za pjesničku imaginaciju.

Ove godine polazimo od *stvarnosnoga* pjesništva hrvatske suvremene produkcije i njihove poetike koja naglašava kako je stvarnost sama po sebi dovoljna da bude temom poezije te da je nije potrebno dodatno uljepšavati. Naime, pjesnici *stvarnosnoga* pjesništva poeziju su željeli učiniti pristupačnjom i komunikativnjom te je njihov jezik jednostavniji, a teme o kojima pišu svima su bliske i poznate, što iznevjerava čitateljeva očekivanja kada je u pitanju poezija. Počinjemo s pjesmama Tatjane Gromače, čija se knjiga pjesama *Nešto nije u redu?* iz 2000. godine smatra začetkom *stvarnosne* poezije, a nastavljamo čitati mnoge druge tekstove koji takođe nose elemente takvoga pjesništva, kao što su pjesme naših autora Tvrđka Vukovića, Krešimira Bagića te Sanje Baković, ali i stranih autora poput Mary Oliver i Leo-

narda Cohena. Analizirajući pjesme, razgovaramo o tome što takvu poeziju čini poezijom te kako ono što nam se čini banalnim i običnim to pjesništvo uspijeva preobraziti i učiniti čudesnim, ali i kako takvi tekstovi nerijetko nose potencijal rušenja različitih mitologema naše zbilje.

Učenici ponovo dobivaju dva zadatka, prvi je napisati pjesmu koja predočava upravo njihovu svakodnevnicu, njihove svakidašnje rutine, obične situacije iz života, kao što su jutarnje budenje, odlazak u školu, ili vožnja vlakom. Drugi je zadatak napisati pjesmu o susretu s Drugim, o osobama ili bićima koje susrećemo svakoga dana, a koja nas na neki način zaokupljuju, začuđuju, pogledaju ili rastužuju. Naime, učenici već kod prvoga zadatka priznaju kako je teško pisati o naizgled običnome, no ono što posebno impresionira jest to da uz istu motivaciju svaki sudionik zadatak odraduje na svoj način, te se vrlo brzo profiliraju različiti pjesnički stilovi. Učenici razmišljaju izvan okvira, pronalaze vrlo neobične detalje iz svakodnevice, poetski kontempliraju neuobičajene predmete kao što su, primjerice, čačkalice, usporeduju vlastito postojanje s biljkom koja raste u sobi... Samosvjesno se pitaju tko su oni sami te iskreno progovaraju o svojim čežnjama i nesigurnostima u radovima koji su, prije svega, promišljeni i zreli. Naposljetku, u poeziji, ali i u stvarnosti koja nas okružuje, zajedno otkrivamo slojevito u jednostavnome, pronicljivo u iskrenom, poetično u spontanome, lijepo u običnome, i zaključujemo: nije sve kako nam se na prvi pogled čini. ~

KONCERT

Lovro Pogorelić

Lovro Pogorelić (1970.) hrvatski je pijanist međunarodnoga ugleda. Prvu glazbenu poduku dobio je od oca Ivana, akademskog glazbenika, a od dvanaeste godine radi s ruskim pijanistom i pedagogom Konstantinom Boginom. Redovito koncertira od 1987. godine širom svijeta te, solistički ili s orkestrom, ostvaruje pijanističke kreacije uvjerljive snage i nepobitne individualnosti. Diplomirao je glasovir 1992. na Glazbenoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Zvjezdane Bašić. Godine 1993. odlazi u Pariz, gdje provodi godinu dana pod pokroviteljstvom francuske zaklade Crédit National. Snimio je jedan od prvih glazbenih DVD-a u svijetu (5. klavirski koncert Ludwiga van Beethovena s danskim simfonijskim orkestrom Odense za DENON) te nekoliko CD albuma za francuske kuće Lyinx i Intrada. Od 1998. podučava klavir kao redoviti profesor pri Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu i gostujući na Akademiji Perosi, Biella, Italija.

Utemeljitelj je i umjetnički voditelj PagArtFestivala.

Stil Lovre Pogorelića precizan je i dobro školovan... (G. Norris, The Daily Telegraph, London, 1988.)

Evo jedinstvenog umjetnika koji će, nesumnjivo, podijeliti mišljenja.

Diskutabilan za neke. Fascinantan za druge. Zanimljiv, u svakom slučaju... (A. Busser, Nice-Matin, 1992.)

Klavirski talent iz kategorije velikana... On je genijalan u svom sviranju bez nepotrebnog uljepšavanja, ne nastojeći nikoga zavesti, čineći sve da uđe u dušu svakom tonu i udahne mu punu vrijednost. Nema površnosti ili lakih rješenja u njegovoj izvedbi, sve je predstavljeno jasno i snažno... (P. Woetmann, Berlingske Tidende, Kopenhagen, 1993.)

Hrvatski klavirski lav... Pogorelić je pijanist s velikim P. Njegova tehnika je nadmoćna a snaga medvjeda ... U „Slikama s izložbe“ kontraste daje toliko plastično i snažno da možemo gotovo dotaknuti djecu u Tuileriesu, osjetiti napad Bydla, doživjeti orgiju boja u Limogesu, čuti huk u Katakombara, a Velika vrata Kijeva postala su veća i moćnija nego što smo čuli ikada prije. Je li ikome nedostajala Ravelova orkestracija? Ne, interpretacija Lovre Pogorelića je dovoljna... Prokofjev (7. sonata) ostaje vjeran sebi u sva tri stavka... U trećem je

potpuno nadvladao uz nemirenji tempo, snažno ali s osjećajem, svirajući tako da svi ostaju bez daha. To je bilo nadmoćno! (H. Krarup, Dagblader, Danska, 2003.)

Jasno je da se radi o pijanistu izvjesne reputacije sa zadivljujućim muzičkim argumentima... (J. Hamada, The Record Geijutsu Disc Review, Japan 2006.)

U Slikama s izložbe Lovro Pogorelić manje se trudi zavesti slušatelja nego ga voditi. Iz tog odsustva prisile, nije li više odan zapisu djela? Bez sumnje, zato što njegova dobro postavljena i odmjerena ekspresivnost, njegova živa harmonična inteligencija (Katakombi), njegov smisao za gnuče i njegovo nagnuće prizivu intimnog (Star dvorac) zarobljava. Malo bučnosti i puno fino izbrušenih boja, gotovo bez našeg znanja, kroz prizivanje orkestra... (F. Langlois, Le monde de la musique, 2009.) ~

PROGRAM

Josip Štolcer Slavenski: Sonata
Adagio religioso
Allegro pastorale

Modest Petrović Musorgski:
Slike s izložbe
Promenada
I. Gnom
Promenada
II. Stari dvorac
Promenada
III. Tuileries (Dječja svadba)
IV. Bydło
Promenada
V. Ples pilića u ljudskama
VI. Samuel Goldenberg i Schmuyle
Promenada
VII. Limoges. Tržnica
VIII. Katakombe
Sepulcrum romanum
Con mortuis in lingua mortua
IX. Koliba na kokošjim nogama
(Baba Jaga)
X. Velika vrata Kijeva

Munir Vejzović

PIŠE IVA KÖRBLER

Ovogodišnji likovni gost u Gradskoj galeriji Zabok, povodom manifestacije Dani Ksavera Šandora Gjalskog, hrvatski je slikar i grafičar **Munir Vejzović** (Doboj, 1945.). Osnovno obrazovanje završava u rodnom gradu, a Školu primijenjene umjetnosti u Sarajevu, slikarski odjel. Godine 1965. upisuje se na Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, slikarsko-grafički smjer, gdje uči od profesora Ljube Ivančića, Ive Režeka, Krste Hegedušića, Vjekoslava Parača i Antuna Mezđića. Na ALU je kod prof. Frane Baće učio i grafiku kao neobavezni predmet. Tijekom studija na ALU prekida studiranje na trećoj godini i odlazi u Pariz, baš u vrijeme studentskih nemira 1968. godine. Nakon provedene godine dana vraća se ipak u Zagreb gdje cum laude diplomira u klasi prof. Antuna Mezđića 1970. godine.

Slijedi razdoblje opstanka u metijeru iako je primoran raditi na nekoliko škola u Doboju. Nakon kratkog boravka u rodnom gradu vraća se u Zagreb. Godine 1977. predaje na Srednjoj školi za primijenjenu umjetnost u Zagrebu, i to je bilo njegovo posljednje pedagoško iskustvo. Od tada radi u svojstvu samostalnog profesionalnog umjetnika.

Boraveći u više navrata u Parizu upoznaje i usvaja veliki dio francuske moderne likovne baštine po raznim muzejima i galerijama (Louvre), istodobno pohađajući neobavezno Ecole des Beaux Arts.

Opsežnu monografiju napisali su o njegovom slikarstvu Tonko Maroević i Biserka Rauter Plančić. Njegova se djela nalaze u fundusima svih značajnih hrvatskih muzeja i galerija te u domaćim i inozemnim privatnim zbirkama (Francuska, Italija, Austrija). Dobitnik je Nagrade Vladimir Nazor za 2008. godinu.

Za izložbu u Gradskoj galeriji Zabok priprema izbor slika većih i velikih formata iz njegovih različitih ciklusa, s motivima prirode, pastorale, na tragu antičkih fresaka s motivima bakanalija, slavljenja prirode i života (Bakanal, Cirkus, Pastorale). U njima se pomalo postmodernistički reflektira utjecaj različitih francuskih modernih slikara iz prve polovice 20. stoljeća (Cézanne, Picasso, Vlaminck, Vuillard, Dufy, Bonnard, Chagall), uz neosporan umjetnikov autentičan vid sinteze. Pa ipak, Munir Vejzović u svim slikama u

jedan sloj tiho umeće kritički komentar stvarnosti koji je melankoličan, lagano sarkastičan i sjetan. On nije samo intimist i hedonist. Naša se europsko-mediteranska civilizacija nezaustavlјivo ruši, i njezini su vrhunci umjetnosti, humaniteta, filozofije, uljudenosti i slavljenja tzv. lijepih umjetnosti (književnost, pjesništvo, glazba,

slikarstvo, kiparstvo, arhitektura) negdje zaboravljeni u prošlim stoljećima. Stoga kod Munira u slikama vidimo toliko „arhitekture koja se ruši”, antičkih referenci (kentauri, fauni), ali i motiva Adama i Eve od kojih je počeo sav kaos. Poseban koloristički senzibilitet umjetnika povremeno je *prekinut* bijelo-sivo-crnim epizodama, kao jakim kontrastom boji. „Oslanjajući se na neke ekspresionističke postulate, došao je i do gradenja prostora slike često metafizičkih protega, s iskustvima redukcionizma i enformelnih rješenja” (Tonko Maroević). U rasponu od realizma, preko intimizma do redukcije pojavnih oblika i svodenja detalja slike na simbol i metaforu, Munir Vejzović ostvario je jedan od slikarskih opusa koje ne možemo jednostavno staviti u neku stilsku nišu. ~

IZLOŽBA

Maja Vukina Bogović:

Element Zemlje

Maja Vukina Bogović rođena je 1977. u Zagrebu. Diplomirala je 2000. na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu na grafičkom odjelu (slikar-grafičar) u klasi profesora Frana Pare ciklusom sliko-crteža *Obećana zemlja*. 2010. godine diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu smjer bibliotekarstvo te time zaokružila svoje dvije ljubavi: likovnu umjetnost i knjigu. 2000. godine bila je dio tima u Tiskovnoj radnji Gutenberg muzeja u Mainzu gdje je radila na temu Gutenberg 2000. Provela je studijski semestar na Indiana University of Pennsylvania gdje stvara svoj diplomski rad. Sudionica je Vrbničke grafičke akademije i terenske nastave u Motovunu.

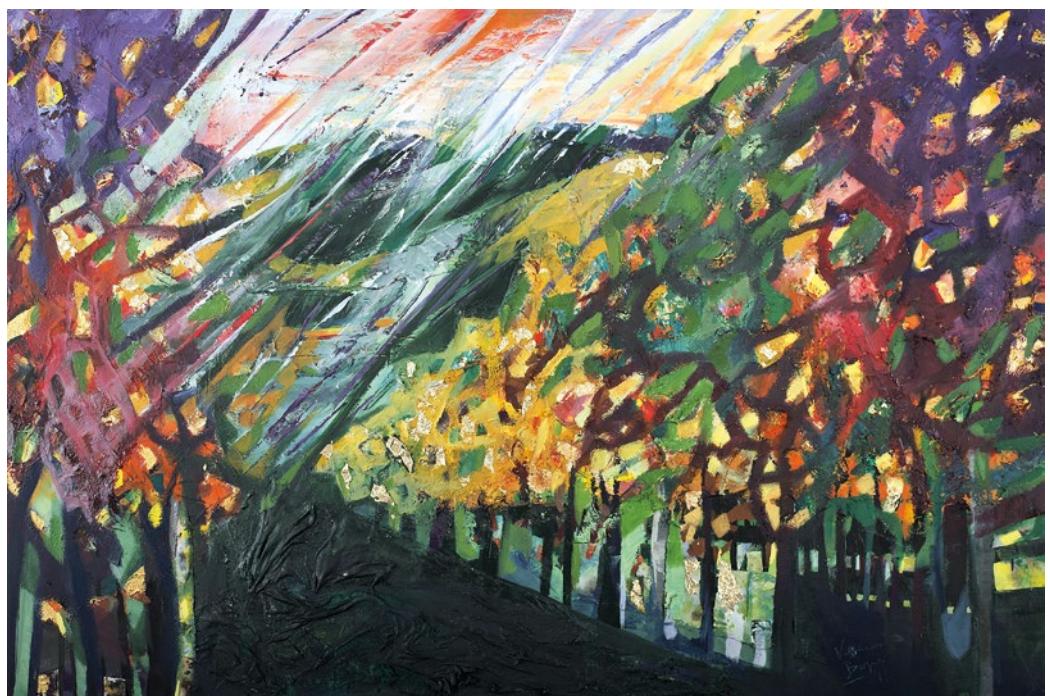
Od 1997. godine sudionica je 40-ak skupnih i 30-tak samostalnih izložbi u zemljii i inozemstvu (Zagreb, Beč, Pariz, Rim, Skopje, Pećuh, Pirot, Novi Sad). Slike joj se nalaze u privatnim zbirkama.

Dobitnica je nagrade 8. Zagorskog likovnog salona u Krapini 2018. te nagrade Zagrebačke banke za najboljeg diplomanta slikara-grafičara 2000. godine.

Njeno slikarstvo je izraženog kolorizma na granici između figurativnog i apstraktнog. Često kombinira nekoliko tehnika i bavi se teksturama koje upotpunjuje crtežom. Njene slike su izrazito reljefne. Slikarici podloga i mediji služe kao mjesto na kojem stvara i ruši prvočnu ideju te je pretvara u prikaz kroz likovne elemente u koheziji.

„Izložbom tridesetak radova *Process<Progress* u Muzeju Mimara 2018. i nagradom na 8. Likovnom salonu u Krapini 2018. godine za sliku Zagorska zipka započela je moja istraživačka avantura spajanja elemenata Zemlje kroz stvaranje reljefnih prikaza pejzaža. Zagorski pejzaž je oduvijek bio najteži i najdraži motiv kojim sam se bavila kroz stvaranje. Jasan element Zemlje i zemlja kao element prožimaju proces stvaranja slike.

Raskoš izlomljenih parcela zbog naslijedstva, nanizani rasteri vinograda, oštре oranice sjajne ilovače, meke parcele voćnjaka i gajeva, tamne guste šume, titravi pašnjaci i koprene plavičaste magle što prožimaju rijeke i meke brege – to je element zemlje i

najljepši i najtoplji dio Zemlje. Raskoš boja u jeseni, monokromne zime i zelenilo proljeća i ljeta izazivaju u meni intenzivnu potrebu za nizanjem oblika kroz kroki crtež. Nastavljam stvarati ekspresivnim nabacivanjem pasti i pijeska, lijepljenjem tekstila i papira te intervencijom prstima poput oblaganja drvenih kuća mješavinom blata i slame kroz taktilno iskustvo iz djetinjstva. Reljef koji me čeka kako bih ga naglasila ili smirila bojom podređuje se motivu i kistu. Bojom naglašavam minuciozne prizore. Smirujem i uskladjujem bogatstvo raznih elemenata i pronalazim način da se stvori harmonija i suživot istih. Borba. Borim se fizički i mentalno. Odričem se nekih „lijepih i efektnih“ fragmenata, brišem njihovu opisnost, ne dam se zavesti lijepošću već tražim istinu u samoj srži zemlje. Osjećam sliku na rukama, nosim je u mislima i sanjam budna. Završavam je na više načina. Preslagujem i tražim trenutak kada sve stane. Kada je pejzaž svoj i više me ne treba. Kada sam ga stvorila iz svojih sjećanja i doživljaja, na njemu naučila za sve druge radove i pomirila se da si više nemamo što reći. Putovanje se nastavlja, gusta magla bijelog platna krije s prvim zrakama sunca novu raskoš mojih bregu.“

~ Maja Vukina Bogović

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Jerko Mihaljević: *Putar i parizer*

U sklopu programa Književnost u Zelenoj gostuje Jerko Mihaljević, autor knjige *Putar i parizer*. Radi se o romanu autora mlađe generacije koju tekst tematski i obraduje. Radnja romana prati četvoricu priatelja iz jednog novozagrebačkog kvarta na dvotjednom putovanju na more. Na putovanje su se uputili s nevinom željom da ponovno prožive sjajne momente iz mladosti, no kako se ubrzo ispostavlja, ta im je mladost već dobrano iskliznula iz prstiju.

Jerko Mihaljević (Osijek, 1990.), djetinjstvo je proveo u Valpovu, a od 18. godine živi u Zagrebu. U međuvremenu je završio studij novinarstva u Zagrebu i sociologije u Ljubljani. Kratko je radio kao novinar, nakon čega se prekvalificirao u tekstopisca u jednoj digitalnoj agenciji. *Putar i parizer* mu je prvi objavljeni roman. Prije njega, objavio je dvije kratke priče u *Zarezu*. ~

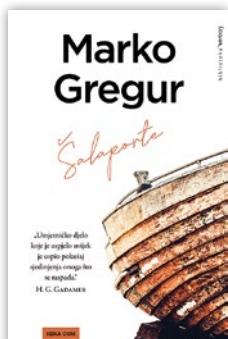

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Marko Gregur: *Šalaporte*

Književne programe ovogodišnjih Dana Gjalskog otvara Marko Gregur, jedan od najistaknutijih autora mlađe generacije. Ovaj nagradivani koprivnički pisac zabočkoj publici je već dobro poznat. Njegovi romani *Mogla bi se zvati Leda i Voščići* bili su u užem izboru za Nagradu Gjalski 2019. i 2020. godine, baš kao i najnoviji roman *Šalaporte* ove godine. Gregurov roman smješten je u malu otočnu sredinu u kojoj je čovjek jednostavno vidljiviji, sa svim svojim vrlinama i manama. Priča je to o Jerku, čovjeku s ambicijom da bude umjetnik, ali bez vlastite umjetnosti, koji se zbog sprovida vraća na rodni otok Prvić. Stjecajem vlastitih nevolja, Jerko se tu duže zadržava, a onda biva zatočen zbog pandemije korone u životpisnoj galeriji otočana.

Marko Gregur (Koprivnica, 1982.) objavljivao je u mnogim domaćim časopisima i novinama, kao i u časopisima u desetak stranih. Objavio je zbirku poezije *Lirska grafomanija* (2011.), zbirke priča *Peglica u prosincu* (2012.) i *Divan dan za Drinkopoly* (2014.) te romane *Kak je zgorel presvetli Trombettasicz* (2017.), *Mogla bi se zvati Leda* (2018.), *Voščići* (2020.), za koji je dobio nagradu *Fric* i Nagradu *Vladimir Nazor i Šalaporte* (2022.). Pokretač je Alpe Jadran festivala mladih pisaca, predsjednik organizacijskog odbora međunarodnoga festivala književnosti *Galovićeva jesen* i jedan od pokretača te glavni urednik časopisa *Artikulacija*. ~

PREDSTAVLJANJE KNJIGE

Tamara Bilankov: *Iz kuće po kojoj pada kiša*

Interdisciplinarna umjetnica Tamara Bilankov gošća je ovogodišnjih Dana Gjalskog i programa Književnost u Zelenoj. U razgovoru s Tinom Krznarom predstavit će svoju prvu zbirku priča *Iz kuće po kojoj pada kiša*. Priče su žanrovske raznolike no autorica ponajviše upotrebljava karakteristike basni i znanstvene fantastike kojima dočarava distopijsku sliku svijeta koja je i najčešći motiv ovih priča.

Tamara Bilankov (Split, 1988.) nakon završetka srednje škole profesionalno se bavila novinarstvom, a od 2009. do 2010. radila je kao glavna urednica programa Splitske televizije. Magistrirala je na Odsjeku za animirani film i nove medije na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu te Odsjeku za komparativnu književnost na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na poslijediplomskom studiju, u okviru Sveučilišta Radboud, educirala se kao RITHA praktičar (stručnjak za edukaciju darovitih). Od 2015. radi kao edukatorica na raznim filmskim i umjetničkim radionicama u okviru udruge Blank. Od 2016. radi kao profesorica filma, videa, animacije i vizualne komunikacije u Školi za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok. Izlaže na mnogim skupnim izložbama te sudjeluje na stručnim radionicama i seminarima. Finalistica je književne nagrade Prozak (2020. i 2021.) i nagrade Na vrh jezika za 2020. godinu, dobitnica je nagrade za najbolju kratku priču Muzeja andela 2021. godine te nagrade Post scriptum za književnost na društvenim mrežama 2022. godine. Članica je Hrvatskog društva interdisciplinarnih umjetnika. ~

KONCERT

Bosa ruha

Jazz glazbenici **Sandra Halužan** i **Borko Rupena** dolaze predstaviti svoj novi projekt, ***Bosa ruha***, proizašao iz zajedničke želje za istraživanjem sebe i svog izričaja kroz glazbenu predaju. Ideja za projekt javila se prilikom suradnje na izvodenju Sandrinog albuma *Vu plavem*. Sa Sandrom za mikrofonom, saksofonom, klarinetom i indijskom flautom te Borkom za raznovrsnim udaraljkama, duo istražuje u koje će ih nepoznate smjerove odvesti naizgled dobro utabani putevi tradicijske glazbe. Poput djece koja znatiželjno razgrču zemlju da vide kuda vodi i koliko duboko seže korijenje, Sandra i Borko prepustaju se neobuzданoj igri i improvizaciji u potrazi za onime što se skriva negdje duboko u glazbi i njima samima. ~

Sandra Halužan

Borko Rupen

15

KONCERT

Survival Kit Tonija Starešinića

Tonija Starešinića bi najbolje mogli opisati kao kreativnu neiscrpnu glazbenu energiju. Klavijaturist, skladatelj, producent, lider space jazz rock sastava Chui i alter soul pop sastava Mangroove, Toni svira i u sastavima Zmaj Orko Star, Tony & Guy, Prirodno stanište, At Ease te prati hrvatsku divu Josipu Lisac i svoju suprugu i glazbenu srodnu dušu Željku Je Veux Veverec, a aktivno surađuje i s Edom Maajkom, Tomislavom Golubanom i Jazz orkestrom HRT-a.

Toni sklada i producira glazbu za kazalište i televiziju što je dovelo i do njegovog prvog soundtrack albuma *Nesreća* baziranog na istoimenom dokumentarnom serijalu redatelja Arsena Oremovića. Za vrijeme pandemije Toni je snimio i objavio album *Survival Kit* kao nasljednika albuma *Nesreća*, ali kao puno neovisniji od koncepta soundtracka. *Survival Kit* je postao njegov prvi pravi solo album. Osim publike prepoznaла ga je i struka pa je album osvoјio nagrade Rock&Off i Porin. Međutim, kako je album objavljen za vrijeme pandemije nikad koncertno nije predstavljen.

I tako je prošlo par godina dok iskru nije zapalio poziv iz Sofije da Toni dode predstaviti album uživo na Wrong Festival u Bugarskoj. Toni je brzo skupio ekipu pa nakon nastupa u Sofiji slijedi i koncertno predstavljanje albuma i u Hrvatskoj.

Toni u Zabok stiže s ekipom u kojoj su bubnjar Silvio Bočić, flautist i klavijaturist Leo Beslać te gitarist Zoran Majstorović. ~

Toni Starešinić

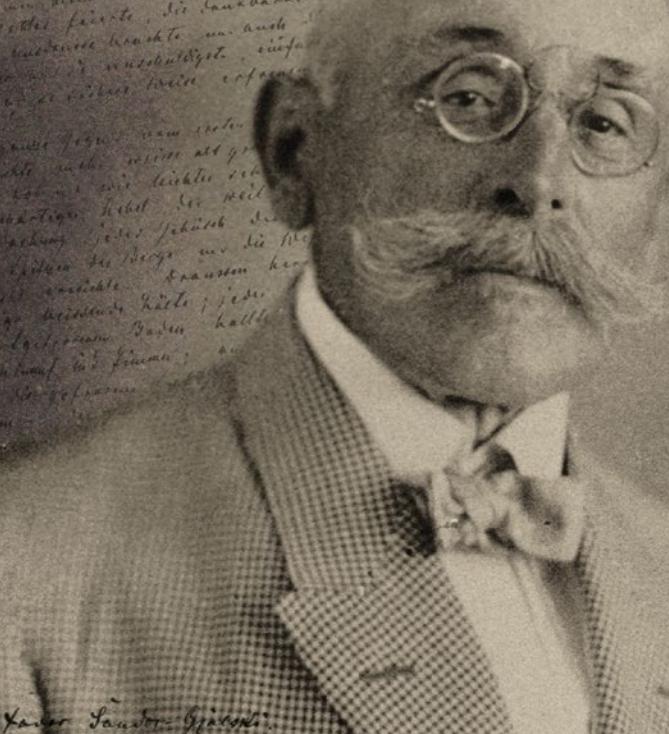

TONI STAREŠINIĆ / SURVIVAL KIT
1. ESCAPE ROUTE / 2. DIGITAL TRAFFIC JAM / 3. SANCTUARY / 4. CONDUCTOR MOTH / 5. THE CROWN / 6. MOTION / 7. THE FUGITIVE / 8. DANCE OF THE DRAGON / 9. DAY ELECTRIC PIANO, WOOD BLOCK SYNTHESIZER, LOGAN STEREO MELODY SYNTHESIZER, DAVE SMITH MELPOD X, A MODUS SUB ST & ANTRUM DOPPLERBUT ANALOG DRUM SYNTHESIZER & TC

Dani Ksavera Šandora Gjalskog

Zabok ~ 23.-28. 10. 2023.

www.danigjalskog.com

Ksaver Šandor Gjalski

PONEDJELJAK 23. listopada

- 18:00**
Otvorenje
Dana K. Š. Gjalskog
izložbom slika
Munira Vejzovića
(Gradska galerija)

UTORAK 24. listopada

- 17:00**
Fotonatječaj,
Radionica
umjetničke
grafike i
Radionica
kreativnog
pisanja –
dodjela nagrada i
izložba radova
(Gradska knjižnica)

SRIJEDA 25. listopada

- 15:00**
Proglašenje
pobjednika i
dodjela
Male nagrade Gjalski
(Osnovna škola)
17:00
Izložba slika
Maje Vukina Bogović
(Regalerija)

ČETVRTAK 26. listopada

- 17:00**
Proglašenje
pobjednika
i dodjela
Nagrade Gjalski
za učenike
srednjih škola
(Gradska galerija)

PETAK 27. listopada

- 11:00**
Dan Osnovne škole
K. Š. Gjalskog
(Osnovna škola)
17:00
Predstavljanje
PoZiCe, knjige
literarnih i likovnih
radova učenika
Poreča, Zaboka i
Crikvenice
(Gradska galerija)

SUBOTA 28. listopada

- 18:00**
Svečanost dodjele Književne nagrade Ksaver Šandor Gjalski
(Osnovna škola)

DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE VIBRE

- 20:00**
Predstavljanje
knjige
Šalaporte Marka Gregura
(Gradska knjižnica)

- 20:00**
Koncert
Lovre Pogorelića
(Gradska galerija)

- 19:00**
Književnost
u Zelenoj -
predstavljanje
knjige
Putar i parizer Jerka Mihaljevića
(Zelena dvorana)

- 21:00**
Koncert
Sandre Halužan i Borka Rupene (Bosa Ruha)
(Polanović)

- 19:00**
Književna tribina
o Gjalskom -
gostuje
prof.dr.sc. Ivan Trojan
(Gradska galerija)

- 19:00**
Književnost
u Zelenoj -
predstavljanje
knjige **Iz kuće po kojoj pada kiša Tamare Bilankov**
(Zelena dvorana)

- 21:00**
Koncert
Tonija Starešinića
(Polanović)

Ususret Danima Ksavera Šandora Gjalskog

- 17.10. u 18:00** – Predavanje **Jasne Balaško Ksaverova staza** (Gradska galerija)
20.10. u 12:00 – Županijsko stručno vijeće učitelja i nastavnika KZŽ –
Lokalna kulturna baština u nastavi Hrvatskog jezika i obilazak **Ksaverove staze**

→ Otključaj Gjalskog – igra potrage
Svaki dan prema rasporedu i uz prijavu
sudionika na www.danigjalskog.com

Gradska galerija, Zivtov trg 10 / Gradska knjižnica, S. Radića 1 / Osnovna škola, Đački put 1 / Regalerija, Ulica mladih 3 /
Krčma Polanović, M. Gupca 36 / Zelena dvorana, Trg D. Domjanica 6